

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕРЖАВНЕ (КОНСТИТУЦІЙНЕ) ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол від 11.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-наукового
інституту права та інноваційної
освіти
протокол від 19.06.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Ольга ЧЕПІК-ТРЕГУБЕНКО

Розглянуто на засіданні кафедри теорії держави та права Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти протокол від 12.06.2025 № 20.

Державне (конституційне) право зарубіжних країн. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025 рік. 27 с.

РОЗРОБНИК:

доцент кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Талдикін Олександр Васильович.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, професор Легка Оксана Володимирівна;
2. адвокат, доктор філософії в галузі права, Гудим Інга Володимирівна

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Рік підготовки	1	1
Семестр	2	1,2
Лекції	14	6
Семінарські	16	6
Практичні	-	4
Самостійна робота	60	74
Індивідуальні завдання	-	-
Підсумковий семестровий контроль	Залік	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» є формування у студентів стійких теоретико-концептуальних уявлень щодо загальних та специфічних рис функціонування та розвитку сучасного державного (конституційного) права в різних країнах світу.

Очікувані результати навчання:

використовувати у практичній діяльності основні знання з державного (конституційного) права зарубіжних країн;
розуміти особливості реалізації конституційно-правового досвіду;
володіти навичками наукової аргументації.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК11 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. – Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК14. – Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності:

СК3 – Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4 – Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК5 – Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6 – Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК7 – Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

Пререквізити: вивчається у першому семестрі на першому курсі. Передбачено попереднє оволодіння дисциплінами «Історія України», «Всесвітня історія», «Географія», «Правознавство» (за програмою загальної середньої освіти).

Постреквізити: «Історія держави і права України», «Державне (конституційне) право зарубіжних країн»

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

РН2 – Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН4 – Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН19 – Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ ДЕРЖАВНОГО (КОНСТИТУЦІЙНОГО) ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. Джерела конституційного права

Предмет і система конституційного права. Функції державного (конституційного) права в зарубіжних країнах. Методологія державного (конституційного) права зарубіжних країн. Міжпредметні зв'язки державного (конституційного) права зарубіжних країн дисципліни.

Конституційно-правові відносини у зарубіжних країнах, їх сутність, види, характерні риси. Об'єкт регулювання у різних правових системах. Суб'єкти конституційно-правових відносин. Система галузі конституційного права у зарубіжних країнах. Норми і принципи конституційного права, їх особливості та види. Інститути і підгалузі конституційного права.

Джерела конституційного права у зарубіжних країнах. Конституція як основне джерело конституційного права. Конституційні, органічні та звичайні закони. Судові прецеденти та ухвали органів конституційного нагляду. Конституційні звичаї (конституційні угоди, конвенційні норми). Нормативні акти глав держав і урядів. Акти, які видаються у порядку тлумачення законів. Парламентські регламенти. Доктринальні джерела. Нормативні договори й угоди (внутрідержавні та міжнародні) у системі джерел конституційного права. Конституція як основне джерело конституційного права у зарубіжних країнах. Зміст конституції. Форма і структура конституцій. Способи прийняття конституцій. Порядок зміни конституцій. Писані і неписані конституції.

ТЕМА 2. СУСПІЛЬНИЙ ТА ДЕРЖАВНИЙ ЛАД В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Конституційно-правові засади суспільного ладу і політичної системи. Складові компоненти (інститутів) суспільного ладу. Особливості форм власності, соціальної структури суспільства, держави, політичних партій, підприємницьких спілок. Конституційні принципи економічних відносин окремих держав.

Конституційно-правове регулювання засобів прямої та представницької демократії в зарубіжних країнах.

Концепція форми держави у конституційному праві. Поняття і елементи форми держави. Причини різноманітності форм держави у сучасному світі. Конституційний інститут форми правління. Закріплення форми правління в конституціях окремих держав.

Конституційний інститут форми територіально-політичної організації держави у зарубіжних країнах. Використання в конституціях зарубіжних країн термінів для позначення цього інституту (“державний устрій”, “структура держави”, “публічні влади”). Основні форми територіально-політичної організації держави: унітарна і федеративна.

Конституційний інститут державного режиму. Поняття і зміст державного режиму. Співвідношення державного і політичного режимів. Політичні партії та партійні системи. Демократичний режим: поняття, ознаки, сутність. Різні форми і методи обмеження демократії. Авторитарний і тоталітарний режими: поняття, ознаки і сутність, їх різновиди. Міністеріальний, парламентський, дуалістичний та партократичний державні режими.

ТЕМА 3. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Правовий статус особи як інститут конституційного права: поняття та елементи. Права і свободи в теорії конституціоналізму. Суб'єкти конституційних прав і свобод. Права людини і права громадянина. Співвідношення прав і свобод із обов'язками та відповідальністю. Поняття та конституційно-правове регулювання громадянства в зарубіжних країнах. Громадянство (підданство) як суб'єктивне право, правовідношення і правовий інститут. Основні способи набуття громадянства. Філіація, або набуття громадянства за народженням (Принципи “права крові” і “права ґрунту”). Набуття громадянства шляхом натуралізації (“укорінювання”).

Позбавлення громадянства. Подвійне громадянство та його юридичні наслідки. Правовий статус іноземних громадян і осіб без громадянства. Інститут політичного притулку та екстрадиції (видачі). Принципи конституційного статусу особи як складові політико-правової теорії.

Обов'язки громадян у конституціях зарубіжних країн. Проблеми гарантії прав і свобод. Конституційні та інші юридичні гарантії, судовий та інший юридичний захист прав і свобод.

ТЕМА 4. ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО ЛАДУ (КОНСТИТУЦІЙНОГО) ОБ'ЄДНАНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ І ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ

Формування основ конституційної монархії. Особливості джерел конституційного права у державах англоамериканської системи. «Habeas corpus act» 1679 р., Білль про права 1689 р., Акт про престолонаслідування 1701 р., Вестмінстерський статут 1931 р. Значення цих документів в подальшому державно-правовому розвитку країни, в процесі формування конституційної монархії.

Форма держави та політична система Об'єданого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Основні принципи британського парламентаризму. Конституція Об'єданого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Конституційно-правовий статус особи. Монарх. Парламент. Уряд. Верховний Суд Об'єданого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Конституційно-правовий статус органів влади регіонів. Місцеві органи влади. Співдружність націй. Хартія Співдружності 2012 р.

ТЕМА 5. ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО (КОНСТИТУЦІЙНОГО) ЛАДУ ФРАНЦУЗЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Утворення П'ятої республіки. Конституція Французької республіки 1958 р. Державний лад Французької республіки. Форма держави та

політична система Французської республіки. Конституційно-правовий статус особи. Президент. Парламент. Уряд. Конституційна рада. Конституційно-правовий статус органів влади. Місцеві органи влади. Метрополія, заморські департаменти, заморські території та території, що мають особливий статус.

ТЕМА 6. ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО (КОНСТИТУЦІЙНОГО) ЛАДУ США

Особливості джерел конституційного права у державах англоамериканської системи. Конституція США 1787р. та Білль про права 1791 р. та поправки до конституції. Основні принципи конституційної системи США. Форма держави та політична система США. Принципи федералізму. Система стримувань і противаг у США. Президент США. Конгрес. Верховний Суд США та судова система. Конституційно-правовий статус особи. Місцеве управління.

ТЕМА 7. ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО (КОНСТИТУЦІЙНОГО) ЛАДУ ФРН

Утворення ФРН. Основні риси Боннської конституції 1949 р. Об'єднання в єдину німецьку державу у 1990 р. Форма держави та політична система ФРН. Конституційні принципи германського федералізму. Бундестаг і Бундесрат. Федеральний президент. Федеральний канцлер. Федеральний уряд. Федеральний конституційний суд. Конституційно-правовий статус особи. Органи влади земель.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема 1. Предмет державного (конституційного права) зарубіжних країн. Джерела конституційного права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і система конституційного права. 2. Конституційно-правові відносини у зарубіжних країнах, їх сутність, види, характерні риси. 3. Джерела конституційного права у зарубіжних країнах. 4. Конституція як основне джерело конституційного права. 	2
Тема № 2. Суспільний та державний лад в зарубіжних країнах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційно-правові засади суспільного ладу і політичної системи. 2. Концепція форми держави у конституційному праві. 3. Різні форми і методи обмеження демократії. 	2
Тема № 3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий статус особи як інститут конституційного 	2

Конституційно-правовий статус людини і громадянина в зарубіжних країнах	права: поняття та елементи. 2. Права і свободи в теорії конституціоналізму. 3. Основні способи набуття громадянства. 4. Позбавлення громадянства. Подвійне громадянство та його юридичні наслідки.	
Тема № 4. Основи державного (конституційного) ладу Об'єданого королівства Великої Британії та Північної Ірландії	1. Форма держави та політична система Об'єданого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії. 2. Конституція Об'єданого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії. 3. Співдружність націй.	2
Тема № 5. Основи державного (конституційного) ладу Французької республіки	1. Конституція Французької республіки 1958 р. 2. Форма держави та політична система Французької республіки. 3. Конституційно-правовий статус органів влади.	2
Тема № 6. Основи державного (конституційного) ладу США	1. Конституція США 1787р. та Білль про права 1791 р. та поправки до конституції. 2. Форма держави та політична система США. 3. Принципи федералізму і система стримувань і противаг у США.	2
Тема № 7. Основи державного (конституційного) ладу ФРН	1. Утворення ФРН. Основні риси Боннської конституції 1949 р. 2. Форма держави та політична система ФРН. 3. Конституційні принципи германського федералізму.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема 1. Предмет державного (конституційного права) зарубіжних країн. Джерела конституційного права	4
Тема № 2. Суспільний та державний лад в зарубіжних країнах	2
Тема № 3. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в зарубіжних країнах	2
Тема № 4. Основи державного (конституційного) ладу Об'єданого королівства Великої Британії та Північної Ірландії	2
Тема № 5. Основи державного (конституційного) ладу Французької республіки	2
Тема № 6. Основи державного (конституційного) ладу США	2
Тема № 7. Основи державного (конституційного) ладу ФРН	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Предмет державного (конституційного права) зарубіжних країн. Джерела конституційного права	10
Тема № 2. Суспільний та державний лад в зарубіжних країнах	10
Тема № 3. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в зарубіжних країнах	8

Тема № 4. Основи державного (конституційного) ладу Об'єднаного королівства Великої Британії та Північної Ірландії	8
Тема № 5. Основи державного (конституційного) ладу Французької республіки	8
Тема № 6. Основи державного (конституційного) ладу США	8
Тема № 7. Основи державного (конституційного) ладу ФРН	8

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема 1. Предмет державного (конституційного права) зарубіжних країн. Джерела конституційного права	2. Предмет і система конституційного права. 2. Конституційно-правові відносини у зарубіжних країнах, їх сутність, види, характерні риси. 3. Джерела конституційного права у зарубіжних країнах. 4. Конституція як основне джерело конституційного права.	2
Тема № 2. Суспільний та державний лад в зарубіжних країнах	1. Конституційно-правові засади суспільного ладу і політичної системи. 2. Концепція форми держави у конституційному праві. 3. Різні форми і методи обмеження демократії.	2
Тема № 3. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в зарубіжних країнах	1. Правовий статус особи як інститут конституційного права: поняття та елементи. 2. Права і свободи в теорії конституціоналізму. 3. Основні способи набуття громадянства. 4. Позбавлення громадянства. Подвійне громадянство та його юридичні наслідки.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема 1. Предмет державного (конституційного права) зарубіжних країн. Джерела конституційного права	2
Тема № 4. Основи державного (конституційного) ладу Об'єднаного королівства Великої Британії та Північної Ірландії	2
Тема № 5. Основи державного (конституційного) ладу Французької республіки	2

Теми практичних занять

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Тема № 6. Основи державного (конституційного) ладу США	2
Тема № 7. Основи державного (конституційного) ладу ФРН	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин

Тема 1. Предмет державного (конституційного права) зарубіжних країн. Джерела конституційного права	10
Тема № 2. Суспільний та державний лад в зарубіжних країнах	10
Тема № 3. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в зарубіжних країнах	10
Тема № 4. Основи державного (конституційного) ладу Об'єднаного королівства Великої Британії та Північної Ірландії	11
Тема № 5. Основи державного (конституційного) ладу Французької республіки	11
Тема № 6. Основи державного (конституційного) ладу США	11
Тема № 7. Основи державного (конституційного) ладу ФРН	11

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Предмет і система конституційного права.
2. Функції державного (конституційного) права в зарубіжних країнах.
3. Методологія державного (конституційного) права зарубіжних країн.
4. Міжпредметні зв'язки державного (конституційного) права зарубіжних країн дисципліни.
5. Конституційно-правові відносини у зарубіжних країнах, їх сутність, види, характерні риси.
6. Об'єкт регулювання у різних правових системах.
7. Суб'єкти конституційно-правових відносин.
8. Система галузі конституційного права у зарубіжних країнах.
9. Норми і принципи конституційного права, їх особливості та види.
10. Інститути і підгалузі конституційного права.
11. Джерела конституційного права у зарубіжних країнах.
12. Конституція як основне джерело конституційного права.
13. Конституційні, органічні та звичайні закони.
14. Судові прецеденти та ухвали органів конституційного нагляду.
15. Конституційні звичаї (конституційні угоди, конвенційні норми).
16. Нормативні акти глав держав і урядів.
17. Акти, які видаються у порядку тлумачення законів.
18. Конституція як основне джерело конституційного права у зарубіжних країнах.
19. Форма і структура конституцій.
20. Способи прийняття конституцій.
21. Порядок зміни конституцій.
22. Писані і неписані конституції.
23. Конституційно-правові засади суспільного ладу і політичної системи.
24. Складові компоненти (інститутів) суспільного ладу.
25. Конституційні принципи економічних відносин окремих держав.

26. Конституційно-правове регулювання засобів прямої та представницької демократії в зарубіжних країнах.
27. Концепція форми держави у конституційному праві.
28. Поняття і елементи форми держави.
29. Причини різноманітності форм держави у сучасному світі.
30. Конституційний інститут форми територіально-політичної організації держави у зарубіжних країнах.
31. Конституційний інститут державного режиму.
32. Поняття і зміст державного режиму.
33. Співвідношення державного і політичного режимів.
34. Демократичний режим: поняття, ознаки, сутність. Різні форми і методи обмеження демократії.
35. Авторитарний і тоталітарний режими: поняття, ознаки і сутність, їх різновиди.
36. Міністеріальний, парламентський, дуалістичний та партократичний державні режими.
37. Правовий статус особи як інститут конституційного права: поняття та елементи.
38. Права і свободи в теорії конституціоналізму.
39. Суб'єкти конституційних прав і свобод.
40. Права людини і права громадянина.
41. Громадянство (підданство) як суб'єктивне право, правовідношення і правовий інститут.
42. Основні способи набуття громадянства.
43. Філіація, або набуття громадянства за народженням (Принципи “права крові” і “права ґрунту”).
44. Набуття громадянства шляхом натуралізації (“укорінювання”).
45. Позбавлення громадянства.
46. Подвійне громадянство та його юридичні наслідки.
47. Правовий статус іноземних громадян і осіб без громадянства.
48. Інститут політичного притулку та екстрадиції (видачі).
49. Принципи конституційного статусу особи як складові політико-правової теорії.
50. Обов'язки громадян у конституціях зарубіжних країн.
51. Проблеми гарантії прав і свобод.
52. Конституційні та інші юридичні гарантії, судовий та інший юридичний захист прав і свобод.
53. Особливості джерел конституційного права у державах англоамериканської системи.
54. «Habeas corpus act» 1679 р.
55. Білль про права 1689 р.
56. Акт про престолонаслідування 1701 р.
57. Вестмінстерський статут 1931 р.

58. Форма держави та політична система Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії.

59. Основні принципи британського парламентаризму.

60. Конституція Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії.

61. Співдружність націй. Хартія Співдружності 2012 р.

62. Конституція США 1787р. та Білль про права 1791 р. та поправки до конституції.

63. Основні принципи конституційної системи США.

64. Форма держави та політична система США.

65 Принципи федералізму і система стримувань і противаг у США.

66. Верховний Суд США та судова система.

67. Конституція Французької республіки 1958 р.

68. Державний лад Французької республіки.

69. Форма держави та політична система Французької республіки.

70. Метрополія Французької республіки., заморські департаменти, заморські території та території, що мають особливий статус.

71. Утворення ФРН.

72. Основні риси Боннської конституції 1949 р.

73. Об'єднання в єдину німецьку державу у 1990 р.

74. Форма держави та політична система ФРН.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
3	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
2,5	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики
2	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками
1	Недостатній рівень Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення
0,5	Мінімальний рівень компетентностей. Студент, слухач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті.

**Критерії оцінювання самостійної роботи
(денна форма навчання)**

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	До 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

**Критерії оцінювання самостійної роботи
(заочна форма навчання)**

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	4
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених

				РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни: мапи, схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор. Для навчальної дисципліни «Державне (конституційне) право зарубіжних країн» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: семінарські заняття, виконання самостійної роботи, залік.

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні нормативні акти:

1. The Constitution of the Kingdom of the Netherlands 2018. URL: <https://www.government.nl/documents/reports/2019/02/28/the-constitution-of-the-kingdom-of-the-netherlands>
2. Constitution of the Luxembourg 1868 URL: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/recueil/constitution/20200519>
3. Constitution of the Morocco. URL: http://www.sgg.gov.ma/Portals/0/constitution/constitution_2011_Fr.pdf
4. Constitution of the People's Democratic Republic of Algeria. URL: https://adsdatabase.ohchr.org/IssueLibrary/ALGERIA_Constitution.pdf
5. The Constitution of the Arab Republic of Egypt. URL: <https://www.sis.gov.eg/newvr/theconistitution.pdf>

6. Basic Law of Governance of Saudi Arabia. URL: <https://www.saudiembassy.net/basic-law-governance>
7. Constitution of the Federative Republic of Brazil 1988. URL: https://www.stf.jus.br/arquivo/cms/legislacaoConstituicao/anexo/brazil_federal_constitution.pdf
8. Constitution of the Argentine Nation. URL: <http://www.biblioteca.jus.gov.ar/argentina-constitution.pdf>
9. The constitution of Mexico 1917. URL: <http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/CPEUM.pdf>
10. Basic Law for the Federal Republic of Germany 1948. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html#p0014
11. Bill of Rights 1689. UK. URL: <https://www.parliament.uk/about/living-heritage/evolutionofparliament/parliamentaryauthority/revolution/collections1/collections-glorious-revolution/billofrights/>
12. Parliament Acts. UK Parliament. URL: <https://www.parliament.uk/site-information/glossary/parliament-acts/>
13. Northern Ireland Act 1998. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/47/contents> 12
14. Government of Wales Act 1998. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/38/contents>
15. Constitution of France 1958. URL: <https://www2.assemblee-nationale.fr/langues/welcome-to-the-english-website-of-the-french-national-assembly>
16. Constitution of the Italian Republic. URL: https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione_inglese.pdf
17. The Constitution of the Republic of Poland 1997. URL: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm>
18. Constitution of the Czech Republic. URL: <https://www.psp.cz/en/docs/laws/1993/1.html>
19. Constitution of the Slovak Republic. URL: <https://www.prezident.sk/upload/files/46422.pdf>
20. Constitution of the People's Republic of China. URL: <http://www.npc.gov.cn/englishnpc/constitution2019/201911/1f65146fb6104dd3a2793875d19b5b29.shtml>
21. The Constitution Acts of Canada, 1867 to 1982. URL: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/const/>
22. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>
23. Treaty of Maastricht on European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/ALL/?uri=legisum:xy0026>
24. Statute of the Council of Europe. London, 5.V.1949. URL: <https://rm.coe.int/1680306052>
25. Constitution of the United States 1787. URL: https://www.senate.gov/civics/constitution_item/constitution.htm

Підручники:

1. Панкевич О. З. Державне право зарубіжних держав: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 260 с.
2. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс : підручник / В.М. Шаповал ; М-во освіти і науки України. 4-те вид., стер. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 461 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 328 с.
2. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу: навч. посіб. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. К. Орлатого. Київ: НАДУ, 2015. 628 с.
3. Грін О.О. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник: Альб. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2015. 183с.
4. Державне (конституційне) право зарубіжних країн : (навч. матеріали та схеми): посібник для підготовки до іспитів / К. О. Закоморна. 2-ге вид., переробл. Харків: Право, 2016. 280 с.
5. Дяків Т.Є. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посібник для підготовки до іспитів / упоряд. І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. Київ: Центр учб. л-ри, 2016. 206 с. 5. Конституційне право зарубіжних країн: підручник / Н.В. Мішина, В.О. Міхальов, В.О. Куранін та ін.; за ред. Н.В. Мішиної, В.О. Міхальова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 644 с.
6. Закоморна К.О. Державне (конституційне) право зарубіжних країн (навчальні матеріали та схеми): посіб. для підготов. до іспитів. 2-ге вид., переробл. Х.: Право, 2016. 280 с.
7. Закоморна К.О. Посібник для підготовки до іспиту з державного (конституційного) права зарубіжних країн. Харків: Право, 2021. 270 с.
8. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник: Альб. Схем / О.О. Грін. - Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2015. - 183с.
9. Конституційне право зарубіжних країн: навч.-метод. посібник / О. М. Бориславська, І. Я. Заяць, С. В. Різник. Київ.: Ін Юре, 2015. 360 с.
10. Пташник І.Р. Державне право зарубіжних країн: Методичні вказівки для практичних занять студентів денної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2019. 39 с.
11. Пташник І.Р. Державне право зарубіжних країн: Методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2019. 33 с.
12. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 328 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Алексєєва А. О. Поняття, сутність і форми участі народу у здійсненні правосуддя. Вісник Академії адвокатури України : наук. журн. Академія адвокатури України. К.:ВЦ Акад. адвокатури України, 2014. Том 11. № 2 (30). С. 6-10.
2. Бойко І.І. Екстрадиція біженців: особливості процесуальної регламентації. Альманах міжнародного права. 2018. №19. С. 39-50.
3. Бондар М.Ю. Особливості проведення конституційного референдуму у Франції 1958 року. Прикарпатський юридичний вісник. 2016. Вип. 1(10). С. 29-32.
4. Бондаренко Н.О. Ідейні підґрунтя Конституції США 1787 року як основа стабільності суспільно-політичного ладу американської держави. Право і безпека. 2017. №2 (65). С. 18-22.
5. Бориславська О. М. Парламентаризм в умовах європейської моделі конституціоналізму: доктринальні основи та сучасні виклики. Правова держава. 2018. № 30. С. 51–58.
6. Висоцький В. М. Принцип рівності політичних партій: теоретико-правовий аналіз. Митна справа. 2015. № 2 (2.1). С. 191–197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2015_2 (2).
7. Гандзюк А. М. Фракційна структуризація парламенту - ознака наявності, розвитку та втілення демократичних цінностей у публічному управлінні. Право та державне управління : зб. наук. пр. Запоріжжя : КПУ, 2015. №3. С. 104–109.
8. Гончаренко О.А. Децентралізація як тенденція розвитку місцевого управління в європейських державах. Право та інновації. 2017. №4 (20). С. 36-42.
10. Гончаренко О.А. Конституційно-правова модель місцевого управління у Франції. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2018. Вип. 35. С. 56-62.
11. Гринчак А.А. (2020). Парламентська відповідальність уряду у європейських країнах. Проблеми законності, (149), 24–35. URL: <http://plaw.nlu.edu.ua/article/view/201832>
12. Гринчак А.А. Практика Європейського Суду з прав людини щодо особливостей інституціоналізації політичних партій у зарубіжних країнах. Форум права: електрон. наук. фахове вид. №4. Харків., 2018. С. 6-16. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&14IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2018_4_3.pdf
13. Гринчак, А.А. (2021). Конституційно-правові засади регіоналізації у європейських країнах: структурно-функціональні характеристики механізму публічної влади. Проблеми законності, (154), 79-92. URL: <http://plaw.nlu.edu.ua/article/view/238703/239698>
14. <http://plaw.nlu.edu.ua/article/view/238703/239698>
15. Гринчак, А.А. (2019) Правове регулювання міжнаціональних відносин:приклад європейських країн. Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку: зб.наук. статей за матер. II всеукр.наук.практ. конф.з

- європ.права, м.Харків, 15 травня 2019. Харків., 2019. С. 57-64 URL: <https://www.academia.edu/80533586/>
16. Grynchak, A. A., Tavalzhanska, Y. S., Grynchak, S. V., Smorodynskyi, V. S., & Latysh, K. V. (2022). Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms as a Constitutional Instrument of European Public Order. *Public Organization Review*, 1-14. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11115-021-00583-9>
 17. Грובהва В.П. Особливості органів місцевого самоврядування в Японії. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2015. Вип. 13 (1). С. 33–35.
 18. Гуцалюк О.В. Зарубіжний досвід реформування судової влади. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2015. Вип. 33-2. Том 1. С. 157-161.
 19. Довгань Г. Межі дії принципу верховенства права ЄС щодо конституції: Acquis Constitutionnel Конституційного Трибуналу Польщі. Проблеми законності. 2017. № 138. С. 202–209.
 20. Задорожня Г. В. Глава держави Ватикан: особливість конституційноправового статусу. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. №4. С. 65-71.
 21. Закоморна К. .Основи організації та діяльності муніципальних органів влади в Канаді. *The Journal of Eastern European Law/ Журнал східноєвропейського права*. 2016. № 31. С. 45 – 52.
 22. Закоморна К. Конституційно-правові засади самоврядування (місцевої автономії) в КНР. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 2. С. 183-187.
 23. Закоморна К.О. Правова основа муніципального стратегічного планування як напряду регіоналізації: досвід Республіки Болгарія та України *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2020. №73. С. 57 – 64.
 24. Закоморна К.О. Громадські консультації як форма демократії участі в зарубіжних країнах. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 35. С. 107 – 119.
 25. Закоморна К.О. Територіальна організація влади в Республіці Індія *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 48. С. 43 – 49.
 26. Закоморна К.О. До питання про визначення терміну «регіоналізація» в сучасній вітчизняній і зарубіжній доктрині *Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. /ред.кол.: С.Г. Серьогіна та ін. Х.: Право, 2019. Вип. 38. С. 107 – 119.*
 27. Закоморна К.О. Поняття децентралізації публічної влади у вітчизняній та зарубіжній доктрині *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2019. №60. С. 57 – 63.
 28. Закоморна К.О. Принципи децентралізації публічної влади в актах ЄС. *Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. /ред.кол.: С.Г. Серьогіна та ін. Х.: Право, 2021. Вип. 42. С. 80 –96.*

29. Закоморна К.О. Принцип муніципальної автономії як гарантія децентралізації публічної влади. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 2. С. 143 – 147.
30. Зінченко О.В. Особливості форми правління арабських монархій (порівняльний аналіз). Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 50–64.
31. Кагадій М. І. Порівняння основ конституційного ладу Білорусії, Молдови, Росії, України. Журнал східноєвропейського права. 2017. № 37. С. 31-41.
32. Кириченко В. Є. Церковно-державні відносини в контексті релігійного різнодумства. Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 65–78.
33. Климчук Н.І. Вплив форми правління на статус уряду в зарубіжних країнах. Молодий вчений. 2018. № 5 (57). С. 246-249.
34. Ключковський Ю. Б. Принципи виборчого права: доктринальне розуміння, стан та перспективи законодавчої реалізації в Україні : монографія. Київ : Ваіте, 2018. 908 с.
35. Ключник Р.М., Кривошеїн В.В. Політична криза в період П'ятої республіки у Франції: спроба кризового моделювання. «Гілея: науковий вісник». 2011. Вип. 44 (2). С. 726-733.
36. Комарова Т. В. Організація судової системи Європейського Союзу. Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 79–96.
37. Комарова Т. Формування суддівського корпусу в ЄС: останні тенденції. Проблеми законності. 2018. № 141. С. 201–213.
38. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини від 04.11.1950. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
39. Конституції нових держав Європи та Азії [Текст]; упоряд. С.Головатий. К. : Укр. правн. фундація. Вид-во Право, 1996. 544 с.
40. Конституція Французької Республіки (з передмовою Володимира Шаповала). Київ.:, 2018. 56 с.
41. Лясковець О.В. Парламент –орган народного представництва в зарубіжних країнах. Право і суспільство. 2015. № 4. С. 13-17.
42. Маринів А.В. Системно-структурна організація місцевого самоврядування у Французькій Республіці: монографія. Харків: Право, 2020. 207 с.
43. Маринів А. В. Конституційно-правові принципи статусу територіальних колективів у Франції. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2018. № 1. С. 73–80. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2018_1_12.pdf
44. Марцеляк О. Принцип таємного голосування: історія становлення та сучасна концепція реалізації. Юридичний вісник. 2015. № 3. С. 191-196.
45. Марчук Р.П. Поняття конституції та її види: політико-юридичний аспект. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Політичні науки. 2015. № 4. С. 11-16.
46. Матвієнко А.С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2015. 376 с.

47. Матвієнко А. С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна: монографія. Київ.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2015. 376 с.
48. Мінкова О.Г. Експертиза проектів нормативно-правових актів у Франції. Право і безпека. 2015. № 1 (56). С. 29-34.
49. Муртіщева А.О. Конституційний контроль у механізмі конституційно-правової відповідальності урядів країн ЄС: постановка питання. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. 2019. Вип. 37. С. 302-310.
50. Муртіщева А. О. Транспарентність у діяльності органів публічної влади: досвід зарубіжних країн. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 10. С. 602-606.
51. Муртіщева А. О., Плотнікова А. Д., Дубина К. В. До питання про форми голосування в сучасних зарубіжних країнах. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2021. № 4. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2021-4-7161>
52. Муртіщева А.О., Врещ Ю.О., Радченко О.А. Правове регулювання лобізму: досвід зарубіжних країн, перспективи для науки журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки (27)». С. 66-73. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2020-5-6015>
53. Олійник В.С. Верховний Суд США від головуванням Хьюза Ч.Е. (1930-1941). Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право 2017. № 2 (2). С. 31-43.
54. Палант Б. Білль про права (практика застосування). Харків.: Право, 2018. 264 с.
55. Панов А.В. Територіальний устрій Франції та Італії – уроки для України: монографія. ПП «АУТДОР-ШАРК». Ужгород, 2015. 126 с. URL:<http://www.alenpanov.org.ua/filelib/sou/201706161044300630.pdf> 17
56. Попрошаєва О.А. Основні зобов'язання держав щодо захисту і просування прав людини в цифровому просторі / Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – Х.: Право, 2020. Вип. 40. С. 63-69.
57. Прокоп М. Теоретико-методологічні засади аналізу гібридних режимів: операціоналізація та концептуалізація поняття. Вісник Дніпропетровського університету. 2016. № 6. С. 71-77.
58. Рожко В.В. Проблема суддівського розсуду в правових системах Японії та Китаю. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2015. № 1. С. 56-71.
59. Савчин М.В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: монографія. Харків.: Право, 2018. 440 с.
60. Сакір-Молочко Н.В., Самофалов Л.П. Класифікація виборчих систем світу. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право. 2018. №1(3). С. 54-65.
61. Саміло Г.О. Особливості правової системи сучасного Китаю. «Colloquium-journal». 2018. № 3 (14). С. 52-53.
62. Сердюк Л.М. Конституційне регулювання імпичменту глави держави в Україні й окремих пострадянських країнах. Науковий вісник ДДУВС. 2017. № 4. С. 52-65.

63. Сучасний парламентаризм: український та світовий виміри: монографія / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Юрайт, 2018. 200 с.
64. Талдикін О.В. Наддержавна влада в умовах глобалізації. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, 2016. № 1. С. 90-101.
65. Талдикін О.В. Квазідержавна: поняття види. Всеукраїнська науково-практична конференція (у заочній формі) «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» 27 січня 2017 року м. Дніпро. Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2017 С. 156-159.
66. Талдикін О.В. Поняття та класифікація квазідержав. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. Дніпро, 2017. № 1. С.70-80.
67. Талдикін О.В. Негромадяни в структурі Конституційно-правового статусу особи з огляду обсягу поняття «індивідуальний суб'єкт конституційного права». Науковий семінар: «Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування». Матеріали наук. семінару (Дніпро, 8 груд. 2017 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2018 С. С. 124-127.
68. Талдикін О.В. Симулякри концепцій сучасної держави. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» 23 лютого 2018 року м. Дніпро. Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2018 С.75-79.
69. Талдикін О.В. Реальний суверенітет держави в умовах глобалізації. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. Спеціальний випуск № 3 (94) «Права людини: методологічний, гносеологічний та онтологічний аспекти». С. 65-70.
70. Талдикін О.В. Сучасні недемократичні форми державного (політичного) режиму. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 1. С. 44-50.
71. Талдикін О.В. Ідеологічна складова олігархічного державного (політичного) режиму в контексті порушення прав людини. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. м. Дніпро, 15 березня 2019 р Дніпро : ДДУВС, 2019. 180 прим. С. 49-50.
72. Талдикін О.В. Тоталітарний політичний режим. Всеукраїнська науково-практична конференція Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування. 22 лютого 2019 року Дніпро : ДДУВС, 2019. С. 122-125.
73. Талдикін О.В. Різні підходи до типології держави. Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (Дніпро, 8 груд. 2018 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 336 с. Дніпро, 8 груд. 2018 р. Дніпро : ДДУВС, 2019. 100 прим. С.79-82.

74. Талдикін О.В. Криза держави: поняття та класифікація. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2020. № 2. С.40-45.
75. Taldykin O.V. Crisis of states: typology of connection with the socio-economic formation and form of state. International and national security: theoretical and applied aspects : Theses of the IV-th International. scientific-practical conference (Dnipro, March 13, 2020). Dnipro : Dniprop. State Univ. of Int. Aff, 2020. 58-61 p.
76. Талдикін О.В. Перспективи розвитку цифрових неототалітарних форм контролю в умовах масового використання смарт-пристроїв Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 15 травня 2020 р.). Дніпро. Університет митної справи та фінансів, 2020. 10-13 с.
77. Талдикін О.В. Криза держави: критерії визначення класифікації. Міжнародна науково-практична конференція «Теоретичний аналіз та наукові дослідження юридичної науки у ХХІ столітті»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції м. Запоріжжя, 24–25 квітня 2020 р.59-62.
78. Талдикін О.В. Криза держав: типологія відповідно до соціально-економічної формації та форми держави. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 13 березня 2020 р.). - Дніпро : ДДУВС, 2020. – С. 60-62.
79. Taldykin O. External governance of the state in the context of sovereignty problem. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лют. 2021 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 328 с.
80. Талдикін О.В. Атипові титули та звання глав держав, як складова культу особи. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 1. С. 89-98.
81. Талдикін О.В. Протекторат: підходи до інтерпретації. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 2. С. 51-54.
82. Талдикін О.В. Асоційована держава. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. Спеціальний випуск. № 2. С. 523-527.
83. Талдикін О.В. Суверенітет держави в умовах мережевого суспільства: деякі аспекти. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 11 бер. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 464с. С. 111-112.
84. Талдикін О.В. Суверенітет держави і зовнішнє управління. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лют. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 752 с. С. 256-259.

85. Талдикін О.В. Клієнтські форми державності: держава-сателіт. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 3. С. 117-120.
86. Талдикін О.В. Суверенітет: спроба кваліфікації. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 1. С. 125-129.
87. Талдикін О.В. Ретроспективний аналіз форм державного (територіального) устрою: поліс. Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (Дніпро, груд. 2023 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С.78-81.
88. Талдикін О.В. Ретроспективний аналіз форм державного (територіального) устрою: поліс, полісний союз. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2024. № 1. С. 134-139.
89. Талдикін О.В. Гідний рівень життя як категорія соціальної держави. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2024. №3. С63-68.
90. Талдикін О.В. Цифровий тоталітарний режим. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2025. №1. С46-52.
91. Тарановська А. О. Проблеми розуміння іудейської правової системи. *Актуальні проблеми держави і права*. 2023. С. 133-140.
92. Тарасенко К.В. Характеристика конституційного закріплення правового статусу координаційних органів з питань національної безпеки при главах зарубіжних країн. *Bulletin of the NAPRA under the President of Ukraine (Series "Political Science")*. 2016. № 1(80). С. 87-92.
93. Чиркін А.С. Конституційно-правове регулювання місцевого самоврядування в Польщі, Угорщині, Чехії: монографія. Харків: Юрайт, 2019. 220 с.
94. Чиркін А.С. Рецентралізація як одна з основних тенденцій місцевого самоврядування Угорщини. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*, 2020. вип. 40. С. 99-110;
95. Чиркін А.С. Місцевий референдум як форма муніципальної нормотворчості: досвід країн Вишеградської групи. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 3. 2021. С. 76-79.
96. Чиркін А.С. Constitutional and legal basis of territorial organization public authorities in the countries of Central and Eastern Europe. *Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. / редкол.: С. Г. Серьогіна (голова) та ін.* Харків: Право, 2021. Вип. 42. С. 97-108.
97. Чиркін А., Кушнір В. Особливості місцевого самоврядування Франції. *Підприємництво, госп-во і право: наук.-практ. госп.-прав. журн.* - 2020. - N 5. С. 176-180.
98. Чиркін А.С., Фролов О.О. Огляд реалізації виборчих прав деяких категорій громадян в Чеській Республіці. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Вип. 36. 2018 . С. 77-89

99. Шевчук М. Відкритість національних парламентів: досвід країн Європейського Союзу. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 2 (55). Ч. 1. С. 144-150.
100. Юркевич, Х І. Представницький мандат у конституційній теорії та практиці: вітчизняний та зарубіжний досвід [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Юркевич Христина Ігорівна ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ, 2015. - 20 с.

Інтернет-ресурси:

1. 1. Офіс Ради Європи в Україні URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/the-coe/> Офіційний сайт ЕС URL: <https://europa.eu/>
2. Палата представників США URL: <http://www.house.gov/>
3. Сенат США URL: <http://www.senate.gov/>
4. Президент США URL: <http://www.whitehouse.gov/>
5. Верховний Суд США URL: <http://www.supremecourt.gov/>
6. Генерал-губернатор Канади URL: <http://www.gg.ca/>
7. Парламент Канади URL: <http://www.parl.gc.ca/>
8. Верховний Суд Канади URL: <http://www.scc-csc.gc.ca/>
9. Президент Бразилії URL: <http://www2.planalto.gov.br/>
10. Палата депутатів Бразилії URL: <http://www2.camara.leg.br/>
11. Федеральний Сенат Бразилії URL: <http://www.senado.gov.br/>
12. Федеральний Верховний Суд Бразилії URL: <http://www2.stf.jus.br/>
13. Король Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії URL: <http://www.royal.gov.uk/>
14. Палата громад Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії URL: <http://www.parliament.uk/business/commons/>
15. Палата лордів Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії URL: <http://www.parliament.uk/lords/>
16. Офіційний сайт офісу Прем'єр-міністра URL: <http://www.number10.gov.uk/>
17. Верховний Суд Об'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірландії URL: <http://www.supremecourt.gov.uk/>
18. Президент Франції URL: <http://www.elysee.fr/>
19. Національні збори Франції URL: <http://www.assemblee-nationale.fr/english/index.asp>
20. Сенат Франції URL: <http://www.senat.fr/lng/en/index.html> 19
21. Конституційна рада Франції URL: <http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/english/homepage.14.html>
22. Бундестаг Німеччини URL: http://www.bundestag.de/htdocs_e/index.html
23. Бундесрат Німеччини URL: http://www.bundesrat.de/EN/Home/homepage__node.html?__nnn=true
24. Федеральний президент Німеччини URL: http://www.bundespraesident.de/EN/Home/home_node.html
25. Федеральний конституційний суд Німеччини URL: <http://www.bundesverfassungsgericht.de/en/index.html>

26. Парламент Італійської Республіки URL: <http://www.parlamento.it/>
27. Президент Італійської Республіки URL: <http://www.quirinale.it/>
28. Рада Міністрів Італійської Республіки URL: <http://www.governo.it/>
29. Конституційний суд Італійської Республіки URL:
http://www.cortecostituzionale.it/ActionPagina_320.do
30. Сейм Республіки Польща URL: <http://www.sejm.gov.pl/>
31. Сенат Республіки Польща URL: <http://www.senat.gov.pl/en/>
32. Президент Республіки Польща URL: <http://www.president.pl/en/>
33. Рада Міністрів Республіки Польща URL: <http://www.kprm.gov.pl/en.html>
34. Конституційний Трибунал Республіки Польща URL:
<http://www.trybunal.gov.pl/index2.htm>
35. Народні збори Республіки Болгарія URL: <http://www.parliament.bg/>
36. Президент Республіки Болгарія URL: <http://www.president.bg/>
37. Міністерська рада Республіки Болгарія URL: <http://www.government.bg/>
38. Конституційний суд Республіки Болгарія URL: <http://www.constcourt.bg/>
39. Палата представників Японії URL:
http://www.shugiin.go.jp/index.nsf/html/index_e.htm
40. Палата радників Японії URL: <http://www.sangiin.go.jp/eng/index.htm>
41. Прем'єр-міністр і Кабінет Японії URL:
<http://www.kantei.go.jp/foreign/index-e.html> 20
42. Всекитайські збори народних представників
URL:<http://www.npc.gov.cn/englishnpc/news/>
43. Федеральна Рада Швейцарської Конфедерації URL:
<https://www.admin.ch/gov/en/start/federal-council.htm>

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

